

kiállított szabály-
szolgáltatni.
ben a kir. törzsek
nak 1884. évi mart.
évi 661.
Szabó
aljegyző.

felhívás a
ZIASSZONY
és szépirodalmi he-
szonyok orsz. egy-
zónye, III. évfolya-
rkesztik:
Andrea és Vértess
szef.
árak:
Fél évre 3 frt. —
1 frt 50 kr.
Háziaszony" kia-
est, Váci-körú 20.
endők.
ziasszony" hetilapból
bérmentesen küld a
oknak, kik eziránt
en levelező lappal
k a hó bármely nap-
adhatnak.
szony" kiadóhivatala
Váci-körút 20.
háztartásból sem szá-
utmutatásai mellett
lehet a háztartá-bau
aritani.

S
dikkekben nagy
k endők.
o k.
G. E. K.
ndők. Jó minő-
szalagok.
r a k. =

Szere
éltkülöz mindentéle
sentiától
knak árkedvezmény.

GER G.
15.
ninc szükség
külön ké-
ményre vagy
alapra, melyek
felállításá min-
den helyen
megengedték
sőt lakóházak-
ban is. Mal-
mokról e gép
igen kitűnő
nek bizonyult,
mit számos el-
ismerőiratok is
bizonyítanak.
életes malom-
et ingyen és

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Fiscó SIMONFFY-ház a város-
házával szemben
HIRDETÉMÉNYEK.
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők
Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:
Egész évre 10 frt — kr
Félévre 5 frt —
Negyedévre 2 frt 50
Egy hóra 1 frt —
Hirdetési díj:
Öt-hasáboptetisors egyzeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasáboptetisorsért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Kedd, április 1.

65. szám.

A csángó ügy.

(—) Az volna a csoda, ha lehetne találni az ellenzéki sajtóban olyan cikket, melynek verbum regense nem a kormányfédelt volna. Ha lehetne a földszínen felmutatni olyan kalamitást, melynek közvetlen, vagy közvetett oka nem a kormány volna. Ez már a mi ellenzéki politikánkhoz tartozik, sőt ez időszertint annak elengedhetetlen feltétele, közeledvén a választások, annál fogva azzal a híressé lett Rechnitz-féle subiczkkal bekelgetvén mázolni a kormány ábrázatját úgy, hogy a legjobb embere se ismerjen reá.

Nem is igen vesszük már rossz néven sem a jámboroktól, hadd teljék benne kedvök, legalább míg ezt cselekszik, nem nyüglődnek. Csak olyankor koppintunk a körműkre, mikor túl nyújtózkodnak a takarók s a kortes politika rovására, a tisztesség határait nem átalják átlépni.

Ez időszertint napirenden van nálunk a csángókérdés.

Arra mindenki emlékszik még, hogy midőn Nagy György a csángók betelepítését megpendítette, s ennek folytán midőn a mozgalom megindult, a részletes betelepítés volt tervbe véve, a szerint a mint a nekik szánt hely részletenként előkészíthető lesz. De arra is mindenki emlékezhetik, hogy akkor éppen az ellenzéki sajtó volt az, a mely legjobban sürgette az ügyet, legjobban rajta volt a tömeges betelepítésen, legnagyobb lármát csapott s lármájával a haza vágó csángókat legjobban felizgatta, úgy hogy sem a higgadtan gondolkozó sajtó, sem herceg Odesealchi fáradozásának nem sikerült őket a tömeges bevándorlásról lebeszélni. Hiszen magának a csángó-bizottságnak az volt szándéka, hogy előbb a legszegényebb osztályt szállítja be s úgy mindég a vagyonosabbakat olyan időközökben, a mint a bevándorlottakat elhelyezheti, s még is nem gátlhatta meg, hogy mindég négyezerannyi özőn-
lött be, mint a mennyi czélszerűen elhelyezhető volt.

Természetes így, hogy kisebb-nagyobb zavarok, bajok származtak. Az is természetes, hogy olyan roppant ember halmazban elégedetlenek is kerültek, kivált miután — a mint ki is sült — voltak, kik ezen elégedetlenséget szították.

Szóval a nagy lelkesedés, és tulbuzgóságnak lett egy kis kesernyés utóíze is.

Hanem az ellenzéki sajtó, öröklött szokása szerint könnyen tul teszi magát az ilyen bajokon. „Jobbra át”-ot csinál és azt mondja, hogy mindezen mizeriák-nak a kormány az oka. Az a kormány, mely pedig csak akkor avatkozott be a dologba, midőn meggyőződött róla, hogy a csángó-bizottság nem képes többé az ügyet úgy vezetni, a mint azt a változott viszonyok megkívánják.

Hiszen kérem az mégis nevetni való dolog, hogy például egyik főorakuluma az ellenzéknek beismeri miszerint „h á r o m a n y n i a n j ö t t e k , m i n t a m e n n y i r e s z á m i t o t t u n k ” és mégis néhány sorral alább, elförmed azon, hogy „n a g y l ö n a z a v a r é s i n s é g . ” Már hiszen csak tessék otthon megkérdezni az asszonyt, mit szólna ahoz, ha 10 vendégre készítené ebédet és a tiz helyett harmincz vendég szerencsétlené látogatásával? Nem lenne-e ott is nagy zavar?

Hát így vagyunk a csángó ügygyel, és hogy így vagyunk, annak jórészt épen azon sajtó az oka, mely most minden bajokért a kormányt teszi felelőssé.

És mindezen bajok dacára most nem kevesebbet sürgetnek mint azt, hogy a kormány mind az 50 ezer magyart hozza be külföldről s ezek számára a kinestári birtokokat üríttesse ki, és adja át.

Hiszen szép dolog az a hazafias buzgalom, szép dolog arra törekedni, hogy fajunk a kiinn elsőrödottak összegyűjtése által szaporíttassék; hanem azt nem venni tekintetbe, hogy előbb azok elhelyezésére a talajt elő kell készíteni, hogy ezer bajaink mellett oly roppant áldo-

zatot egyszerre meg nem bírhatunk — ehez már jó adag rövidlátás kell.

E kérdést rendszeresen kell megoldanunk. A telepítést részletenként kell eszközölnünk, annál fogva minden józanul gondolkozó ember belátja, hogy ahoz idő kell. A kormány vette kezébe az ügyet, de ez nem azt teszi, hogy telát egy év alatt be is fogja azt fejezni, mert hiszen embertől mindenhatóságot követelni bárgyuság volna. Lassanként és részenként fogja megoldani a kérdést, mert így biztosan czélt ér és nem koczkáztat a magunk rovására semmit.

— Anarchisták Budapesten. A fővárosi rendőrség néhány nap óta több telők kapott értesítéseket, hogy az anarchisták, bár a párt vezetői le vannak tartóztatva, nem hagytak fel üzelmeikkel és igen tevékenyen folytatják államveszélyes tanak terjesztését. A párt szét van ugyan robbantva, de tagjai tizisével össze szoktak gyülekezni, új terveket koholnak és e gyűléseken több, Bécsből kiutasított anarchista viszi a nagy szót, akiknek tartózkodási helyét azonban még nem lehetett kitudni.

Országgyűlés.

Budapest, márcz 31.
Negyedik napja volt ma az ipartörvényjavaslatnak a képviselőházban. A discussio ilyen előhaladott stádiumában nem csoda, ha az érdeklődés a házban, úgy mint a közönségben majdnem a zérus fokra szállt alá. A képviselői padokban, úgy mint a karzatokon csak igen-igen kevesen hallgattak a beszédeket, noha ma is nem egy szónok, mint Pulszky, Mezei Ernő és Lányczy úgy beszélt, hogy megérdemelték volna a figyelmet, különösen Pulszky. — A ház anynyira belefáradtnak látszik a hosszú vitába, hogy pl. fél 2 órakor a mérsékelt ellenzék padosraiban egyetlen egy képviselő sem foglalt helyet.

Az emlitetteken kívül még Ugron Ákos, Jónás Ödön, Herman Otto, Orbán Balázs és Vucesities vettek részt a vitában — valamennyien elfogadva a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául.

Márg 6-7 szónok van szólásra felirva. A holnapi ülésben az általános vita valószínűleg befejeztetik.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A zergevadász.

Beszély.
Souvestre Emil H.
(Folyt.)

— Igen, — válaszolá a vadász, ki föl-emelte kezét, hogy a szelét érezze; néhány pillanat múlva itt lesz. Te azt akartad, hogy az Isten határozzon, ő meghallgatott, ő fog most köztünk választani. Az, ki az Engebe leszállani képes, azé legyen Nelli. Isten ved-ledd, vigyázz életedre, én megkísértem az enyémet megmenteni!

S a nélkül, hogy feleletre várna, a nem nagyszélességű szakadásnak szaladt, botját annak egyik oldalához támasztván, egy ug-rással a tuloldalra esett. — Ulrich haszta-lanul kiáltott utána; a vadász előrohant a nélkül, hogy valamire hallgatna, s nemsokára eltűnt a sűrű ködben, mely a hegyol-dalt elborította. Nem lévén semmi segédeszköz-e, mely által az őt környező szakadást átugor-hatta volna, vissza kellett, hogy térjen. A foehn előjelei már nyomában lévén, a jeges felé veté utját. A helyett, hogy mint Hans, a magaslatokon indult volna, hol a déli szél hatása nem volt oly nagy, a Wengern-Alp felé szállt le oly sebesen, a mint csak te-hette; de a fellegyült hó itt-ott hasadozni kezdett, a jeges sokszorosított hasadozókat hallatott, időnkint langyos szelek jöttek, melyek a kiálló jéghegyek csucsai közt el-surranva, fájdalmas sivításban enyésztek el.

Ulrich nyugtalanul vizsgálta az égbol-t. A felhők folyton sebesebben köze-dtek. A közeli tetők már eltűntek, s ő egy köd-

első akadályon, óriási böktekben összetörve a szárazfákat, eltűntek a melyben, honnan még felhallatszott a kongó falakhozi verő-désök zaja. A hegyeken egy betömögült hó-telep hirtelen leszakittatva, dörgő zajjal gör-gött alá, legördülésében fölvéve mindazt, mit maga előtt tanált, sietett betölteni az űrt, honnan aztán mint por, mint pára cseppent fel, szét. Pillanatról pillanatra ez Alpok, melyeket a tél épített, mintha romba dőltek volna és óriási legördülések mintha elzárt volna minden utat. Ulrich nemedélyt hiába keresett. Itt egy vízrohám zárta el az ös-vényt, melyen menekülni akart volna, amott egy hózuham, mely eltemette a nyomot; jobbra egy köszirt, mely hidként volt a völgy fö-lébe vetve, most inogni kezdett; balról hirtelen egy szakadás nyílt, mindenütt a szét-tört jég csattanása, a dühös szél surranása, hózuhamok, kiszállt vizek moraja, és azon-felül a zűr, az éj, mely hirtelen beállt, hogy a kétségbeesést a végtelenig fokozza.

Az ifju hegyi lakó azonban folytatta küzdését a folyton ujló veszélyek ellené-ben. Zilált, ezerszer erőszakosan megszakasz-tott gondolatai közt föl-fölvillant Frénéli em-lékezte és neki új erőt és akaratot adott élni. Szerencsétlenségére a hely előtte ismeretlen volt. Megsüketítve a zaj által, megva-ltva az őt környező féhérségtől, megosa-ltva a tévtutak következtén, melyekre az akadályok és körülmények sodorták, többé irányát nem volt képes feltalálni.

De mégis minden áron tájékozni, biz-tositni kelle magát, mielőtt az éj beállna s őt ennek lehetőségétől megfosztaná. Ujra ösz-szeszedte magát s erőködött az utolsó fél világosságban kivehető tetőkről tájékozást szerezni.

Már sikerült is neki fölismerni a legma-

A főrendiház mai ülésében több tör-vényjavaslatot tárgyalt, melyek egytől egyig elfogadtattak. Az ellenzékkel ezuttal Zichy Nándor gróf egymaga képviselte. Az ő fel-szólalása a Bálint József b. királyi meg-hívója ügyében hozott bizottsági jelentés kapcsán napirendre hozta a főrendiházi re-form kérdését is s fölülte élénk discussiora adott alkalmat.

Külföld.

Az egyiptomi harcztérről.

Mint már táviratunk is jelentette a Kharthumba beszorított Gordon tabornok megkísérlette, hogy az őt körül vevő gyűrűt áttörje, de sikertelenül. Ezen kirohanásról újabb hírek érkeztek, melyek szerint Gordon tabornok márcz. 16-kán 3000 főnyi gyalog-sággal, husz ágyuval és néhány lovas basi-bozokkal elindult Kharthumból, hogy a fölke-lőket, kik a várost fenyegették, szétűzze. A csapat Halliyhtól nem messze ellenségre bukkant. Körülbelül 60 főnyi ellenséges lo-vasság támadta meg a basibozkokat, mire ezek megtámadtak. Erre a gyalogságot is rémület fogta el s az is futásban keresett menedéket, hátrahagyva ágyuit. Az ellensé-ges lovasság a menekülőket üldözöbe vette. — Gordon tábornok kijelenté, hogy Khar-tum e vereség dacára sem forog veszélyben.

Anarchista mozgalom Amerikában.

Cincinnatiában martius utolsó napjaiban nagy bb mérvű mozgalomok voltak melyeknek igen sok ember esett áldozatul. Ezen zavargások az ottani fogház ellen irányultak.

A tömeg körülfogta a fogházat, melyet rendőrség és katonaság tart megszállva; föl-gyújtotta a törvényszéki épületet és más épületeket és megakadályozta a tüzoltókat az oltásban, úgy hogy ezutóbbiak támogatá-sára katonaságnak kellett kivonulnia. A tö-meg és a katonaság lövöldöztek egymásra. Több mint 50 zavargó sebesült meg. A tö-meg egy ágyut foglalt el, de löszér nélkül. A rendőrség az ágyut később visszafoglalta és a zavargókat szétverte.

A hallottak számát százza, a sebesülte-ket háromszázra teszik. Hir szerint a kato-naság Gatling-ágyúkkal lött a legkiméletle-nebb módon a tömeg közé. A zavargások oka — mint ismételtelen jelentik, — az volt, hogy a Cincinnatii fogházban nagyobb számu vádlott volt tartóztatva, kiket több gyilkos-ság elkövetésével vádoltak; a lakosság pe-dig, egy korábbi pörben hozott ítéletből in-dulva, attól tartott, hogy a vádlottak nem fognak kellő büntetésben részesülni s ezért meg akarta azokat lynchelni.

gasabbakat, s azután egyenkint a körültie-
ket, midőn egyszerre iszonyu moraj hangzott
fel a jeges mélyeből, mely minden szaka-
dásban visszaverődve erősbült.

E perczben Ulrich megingott: a jég-
hegy mozgott lábai alatt. Nemsokára egy
második ingás elvesztette vele az egyen-
súlyt, ezután több következett, közelebb,
egyformák, míg egy egyenlő, de érezhető
mozgásban végződtek. Nem leheté már két-
ség: a jéghegy megindult, szállófélben van a
mély felé.

Az ifju átlátván, hogy a legesekélyebb
késedelem is életkérdés, visszafelé vevén ut-
ját, a legközelebbi csucsra iramodott, s ez,
noha nem volt hosszú, mégis elébe a legna-
gyobb akadályokat gördíté. A rohamokon
kívül, melyek a magasból a mélybe törtek, a
megkeményült hidat itt-ott egy-egy ür felé
vetve, egymásután döltek össze, ezer tán-
torgó mélységet hagyva, melyek aljában vi-
zek csörömpöltek. A mi a jéghegy megindu-
lását illeti, ez egy roppantul megdagadt he-
gyipatak miatt történt, mely kifolyást nem
találván, ereje és tehetése által összetörte
a hegyet, mely most egy helyt sebesebben,
másutt lassabban sülyedt, ereszkedett alá. Ul-
richnak sikerült ez ingó alapról megmene-
külnie. Már közel volt, hogy a szilárdra ér-
jen, több hóhídon haladva át, a nélkül, hogy
észrevénné a tájat, egy kiálló jégesről meg
is ösmerte már, s ez által új erőt kapva,
minden erejét összeszedte egy utolsó kísé-
retre, hogy elmeneküljön. Egyszerre az alap,
melyen volt, elsülyedt. Nem maradt más
ideje, mint kiterjeszteni két karját, hogy ma-
gát visszatartsa, és így a levegőben fönnma-
radt a félig összedőlő hóhídon. A várás egy
borzasztó pillanata állt be. Érezte, hogy lá-

Ugy látszik azonban, hogy anarchista
üzelmek kifolyása ez az egész mozgalom.

Szerény észrevételek.

X. Y. Z. urnak. „Az István gözmalom
közgyűlése után” című cikkre.

Mind eddig vártam, hogy a fentebbi
czim alatt X. Y. Z. urnak a „Debreczeni
Ellenőr” f. évi 61. számában megjelent fel-
szólására illetékesebb helyről fog felelet
adni. Minthogy azonban ez nem történt
meg: bátorságot veszek magamnak arra,
hogy ezen cikkre én tegyem meg szerény
észrevételeimet, nehogy azon felszólalás első
részre felreértésekre szolgáltatasson okot, utóbbi
része pedig, vagy is az ebben foglalt javas-
lat, az ez által közelebbről érdekelteknek
hallgatása folytán, helyesnek és észszerűnek
is vélelmezhető, hia vágyakat és reménye-
ket ébresszen fel a részvényesekben.

I. Először is én, — bár szintén érde-
keltöm a malom ügyei iránt, megvallo-
m tudék arról semmit, hogy az igazgatóság, és
részvényesek, lefolyt közgyűlés alkalmával,
vagy az előtt, hadi lábba állottak volna egy-
mással. Ott pedig, hol harc és háboru nincs,
nem lehet szó kibékülésről sem. — Az egész
ellentét, melyre X. Y. Z. ur ezelőzti látszik,
csupán abból állott, hogy az igazgatóság a
mult évi nyerevényből, 15 f. r. osztalékot
hozott javaslatba, a részvény csak egy része
pedig ezt 20 f. r. kivánta felemeltetni; mi
a közgyűlés által is elfogadtatván: az igaz-
gatóság ezen határozat előtt, kötelességéhez
képest meghajlott.

Epen azért, nem értem felszólaló urnak
a javaslatára különben nem is tartozó azon
megjegyzését, hogy a közgyűlésen, „ugy az
igazgatóság, mint a részvényesek loyaltitása
csakhamar szélvel oszlatta a láthatáron ösz-
szetornyosult felhőket és ez által lehetővé
tett, hogy a helyzet, menydörgés és vil-
lámlás nélkül tisztították.” — Nem értem
ezt annyival inkább, mert azon „k é n y e s
e s e m é n y” melyről felszólaló ur cikké-
ben megemlékszik, tulajdonképen a közgyűlés
tárgyai közzé nem is tartozott és n e m i s
a z i g a z g a t ó s á g t é n y e v o l t, hogy a
miatt, dörgés és vilámlás támadhatott volna
annak feje felett.

De megkevéssé értem azt, miként le-
het, minthogy az igazgatóság irányában ki-
tűntetett kegyet és a részvényesek loyaltitá-
sát felmutatni azon körülményt, hogy az igaz-
gatóságból kilépett és az elnök által me-
legajánlott két igazgatósági tag ujjal meg-
megválasztott. Mert: vagy érdemek vol-
tak ezen kilépett tagok az újonnan megvá-
lasztásra s ez esetben bevélasztásuk nem
csak, hogy kegynek nem tekinthető, sőt en-
nek emelőlőzése vétkek eljárás lett volna a tár-
sulat érdeke ellen, — vagy nem voltak arra
érdemek s ez esetben, az a mit felszólaló
ur, a közgyűlés tagjainak loyaltitásául hoz
fel, és nekik érdemül tulajdonit: a legnagyobb
vád volna ellenük.

En azt hiszem, hogy felszólaló ur maga
is megvan arról győződve, hogy ezen bevá-
lasztás nem kegyből s nem loyaltitásból tört-
ént, hanem azért, mert az újra bevélasztott
érdemek voltak a részvényesek bizodal-
mára. — De ha így van, hibának tartom a
nyilvánosság előtt olyan argumentációkkal
fellépni, melyek azoknál, kik a dolgot köze-
lebbről nem ismerik, félreértésekre szolgál-
hatna okul, — valamint hibának tartom,
epen ezen okból, azon harc és háborúról
beszélni is, melyet felszólaló ur a részvé-

nyesek és az igazgatóság közt, bizonyosan
csak álmanban látott, a melyről azonban még
is azt állítja, hogy az, csak mindkét fél loy-
altitása által enyészethetett el olyan simán,
hogy az ügyek „dörgés és vilámlás nélkül
tisztázhatattak.” Hibának tartom ezeket
azért, mert a távol levők előtt ugy tünteti
fel a dolgot, mintha itt a részvényesek és az
igazgatóság közt meghasonlás volna, mi pe-
dig csak a társulat érdekének árt, mert a
bizodalmat, a malom ügyeinek jól kezelése
iránt csökkenti. S épen azért foglalkozom ily
hosszadalmasan X. Y. Z. ur felszólalása első
részével, — habár ez a dolog lényegére nem
is tartozik, hogy az általa netalán felköltött
bizodalatlanságot, ezen helyre igazítás által
lehetőleg elenyésztessem.

II. Magára a javaslat lényegére áttérve,
itt ismét egy tévedést kell felszólaló urnak
lelelőször is helyreigazitanom. A szándékot
és már elishatározott újabb befektetések
ugyanis nem 75000 f. r. hanem 115,000 f. r.
hosszadalmasan X. Y. Z. ur felszólalása első
részével, — habár ez a dolog lényegére nem
is tartozik, hogy az általa netalán felköltött
bizodalatlanságot, ezen helyre igazítás által
lehetőleg elenyésztessem.

III. Magára a javaslat lényegére áttérve,
itt ismét egy tévedést kell felszólaló urnak
lelelőször is helyreigazitanom. A szándékot
és már elishatározott újabb befektetések
ugyanis nem 75000 f. r. hanem 115,000 f. r.
hosszadalmasan X. Y. Z. ur felszólalása első
részével, — habár ez a dolog lényegére nem
is tartozik, hogy az általa netalán felköltött
bizodalatlanságot, ezen helyre igazítás által
lehetőleg elenyésztessem.

Ha pedig, — a mint ezt X. Y. Z. ur
is feltenni látszik, az új részvényeket maguk
az erre előjoggal bíró régi részvényesek ven-

nék meg: akkor ezek csak annyit nyerné-
nek, hogy jövőre négy részvény után kapnak
azt, mit jelenleg 3 részvény után kapnak
osztalékul. — Igaz! feltételezhető, sőt való-
színű is, hogy az új részvények árából telje-
sítendő befektetések és a forgalmi tőkének
emelése által, a jövedelem is emelkedni fog,
s így a 4 részvényre tán aránylagosan is
több fogna jutni jövedőre a jövedelemből,
mint a mennyi jutott eddig a 3 részvényre.
De ez mindig feltételek s az időtől és a kül-
földi piaczoktól függő combinatio, melyen
sem a gözmalom igazgatóság, sem a részvé-
nyesek nem változtathatnak. Azért előttem
legalább nagyon kérdéses, vajjon ezen kétes
remény megérdemli-e azt, hogy a részvényesek
saját zsebükből, érette ily nagy áldozatot te-
gyenek.

En megvallo, sem új részvényeket nem
bocsátanék ki, — sőt ha lehetne, — pedig
volt idő midőn lehetett volna — a már meg-
lévő 3702 drb. részvényt is óhajtanám lega-
lább 3000-re leszállitani, — sem új ál-
dozatot nem kívánék a részvényesektől; ha-
nem e helyett igen is hozzájárulnék X. Y.
Z. ur javaslatának 2-ik pontjához, hogy t. i.
a befektetések s forgalmi tőke gyarapítása,
a nyereségnek nagyobb mérvű visszatartása
által eszközöltessék.

Azt mondja ugyan erre felszólaló ur,
hogy így a ezél nagyon lassan és nehezen
vala elérhető; de én ebben sem vagyok
vele egy értelemben; vagy legalább nem tar-
tom ezt oly nagy bajnak mint ő. Én ugyan
is erre nézve ugy gondolkozom: Tekintettel
arra, hogy egy gözmalom részvény eredeti-
leg 100 f. r. névértékben volt kibocsátva s te-
kintettel arra, hogy egy ilyen részvényt, ez-
előtt még egy évvel is meglehetett venni —
az osztalék leszállításával 100 f. r. tért,
pedig még ocsóbban is: én mindaddig, míg
a malomnak a mai kor kívánalmához képest
leendő felszerelésére szükséges befektetések
fedezve nem lesznek és a forgalmi tőke is,
a megnövekedett forgalomnak megfelelő bi-
zonyos összegig fel nem emelkedik, megelé-
gedném évenként egy-egy 100 f. r. részvény
után 10 f. r. osztalékkal; mi a részvénytőke
s majd egy évtized óta piaci értéke 10 szá-
zaléknak felel meg. Ez oly tisztességes jö-
vedelem, melynél többet a mai világban,
másnemű befektetéseknek is, okszerűen várni
nem lehet. S így a jövedelem többi része,
a részvényesek sérelme nélkül lett volna és
lenne ezután is a szükséges beruházásokra
s a forgalmi tőke gyarapítására fordítható.

Ugyan mit mondana X. Y. Z. ur azon
földbirtokosról, ki a helyett, hogy felesleg
jövendelmét még csak félig berendezve lévő
birtokának felszerelésére fordítaná, még ál-
dásos években is elköltvén az egész jövedel-
met: a szükséges befektetéseket kölcsön pénz-
ből eszközölné? S így van ez a társulati
vagyonunk és ipar vállalatoknál is.

És ha mi a fentebb javasolt eljárást
követjük volna, csak a mult és jelen évben,
és 10 f. r. osztalékon felül bent hagyott jö-
vedelemből, több mint 55,000 f. r. fordíthat-
tunk volna ilyen befektetésekre s talán pár
év múlva, magukból ezen megtakarított jöve-
delmekből fedezve lennének mindazon befek-
tetések, melyeket a felszólaló ur kölcsön ál-
tal, vagy a mi még rosszabb, új részvények
kibocsátása által javasol eszközöltetni.

En is szeretem a jövedelem, mert szük-
ségem van rá; de soha sem a jövő rovására.
És különösen a malom birtokosoknak, — le-
gyenek azok egységek avagy részvényesek,
— nem szabad megelégedniük arról, hogy
mai időben ugy vagyunk a malom gépekkel

és egyéb felszerelésekkel, mint a nagyhat-
almak a fegyvergyártással, melyek évek óta
versenyeznek egymással a felett, hogy egy-
mást saját fegyvereiknek tökéletesítésével
tulszárnyalják. Ezen verseny nagy áldozato-
kat veszen igénybe, de kénytelenek a népek
megtenni, mert a ki elmarad, nem állhat meg
többé az előre haladott nemzetek előtt. —
Épen mint a malmok, az egymásközötti ver-
senyzésben.

Egyébiránt megvallo nagyon sajnál-
om, hogy X. Y. Z. ur nem a közgyűlésben
állott elő javaslatával, hogy alkalmunk nyit
válna ott ennek minden oldalról megvitata-
sára, mert a napilapok szükterén ez, — még
ha ez eszme elem késett volna is, — kello
alaposággal nem történhetik meg. Ugy hogy
én nem is evégett, hanem, — miként ezt
előre is jeleztem, csupán azért szólaltam fel,
nehogy X. Y. Z. ur ezikke, az agyon hall-
gatás által, részint félreértésre szolgáltatasson
okot, részint pedig hia vágyakat és remé-
nyeket ébresszen fel némely részvényesekben.

(A. B.)

A debreczeni gazdasági tanintézet gazdaságának mozgalma és eredmé- nye 1883-ban.

(Folytatás.)

206 kg. báránygyapju után 54 kg., te-
hát 26%.

A juhgyapju ára volt összesen 1043 f. r.
70 kr. mosási és árusítási költség 132 f. r. 45
kr. marad netto 911 f. r. 25 kr.; esik egy juhra
2 f. r. 84 kr.

A báránygyapju ára volt 129 f. r. 85 kr.
kiadás 13 f. r. 64 kr. marad netto 116 f. r. 21
kr. esik egy bárányra 1 f. r. 20 kr.

e) Sertésenyésztés.

Az év kezdetén volt az állomány 47
darab, szaporulat volt 106 darab együtt 153
darab, elhullott egész éven át 16 darab, elad-
tatott egész éven át 107 darab = 123 darab
marad az év végén 30 darab.

A sertések értékesítése volt ez évben:
mustra koczák és kanok 40—50 f. r., tenyész-
malacok 20 f. r. falkák 18 f. r. 50 kr. dara-
bonkint.

b) Sajtkészítés.

A sajtkészítés csak ez évben léptetett
életbe részint tanügyi szempontból, részint
pedig azért, mert nyáron át a tej ára a deb-
reczeni piacon nevezetesen alászállt. Jöve-
delmezőségi szempontból azonban a sajtké-
szítés csak azon tejmennyiségre szorítkozik,
mely nyáron át jó árban nem értékesít-
hető.

Ez évben tehát sajtja dolgoztatott fel
összesen 9,679 liter tej, ebből készítettett
összesen 805-10 kg. sajt, 17-60 kg. túró és
1-45 kg. savó vaj.

A sajt fajtájára nézve a következő:
svájci 584 kg., emmentali 53 kg. juhsajt
16-45 kg. eidami 64-84 kg. limburgi 67-6 kg.
allgauer 10 kg. schwarzenbergi 9-75 kg. e
sajtfélék 60 krtól 1 f. r. g. értékesítettek és jól
keltek.

A tejtermények utáni bevételek voltak:
egész éven át: tejtért 5,353 f. r. 53 kr. egész
éven át: sajtért 375 f. r. 1 kr. együtt 5,728
f. r. 64 kr.

A savó a malacok által lett felétevve
és értékesítve.

7. A gazdaság brutto és netto
bénételei.

Állattenyésztés rovaton befolyt 13,873
f. r. 12 kr. Mezei termények értékesítéséből
9,552 f. r. 65 kr. együtt 23,425 f. r. 77 kr. le-

bai a semmiben vannak, s a lennről jövő szél
lábat megfagyasztja.

Mozdulatlanul, még lélekzelve is alig,
nehány másodpercig ez állásban maradt,
azután erőlködött, hogy láthassa, mily szé-
les a nyílás, melybe szorult. . . s lassan ke-
zét fegyvere után nyújtá, melyet elveszte,
reménylén, hogy azt a lyuk felé tevén, ál-
lását biztosíthatja, de e mozdulatra a meg-
lágyult hó engedett, egy egyszerű ropogás
hallatszott végig a völgyben, s a hid húza-
má válvá eltűn, folytonosan növekedve a
mélyben.

III.

Másnap, mikorra hajnalodott, a foehn is
lecsillapult; de utját még fellehete ismerni
az összevisszahányt egyenetlenségen, a föl-
forgatott szétzilált vidéken, a kopaszszá
lett hegyeken és a dagadt rohamokon, me-
lyek a völgybeni kiömlésüket épen végezték.
Az ég azon téli, halványkék öltönyét
vette föl ismét egy felhő nélkül, mely egy
mérhetlen, az Alpokra aggratott fátyol ké-
pét adá. A lég azonban érezhetőleg mérsé-
kelt volt; volt a lében valami oly tava-
szias, mely érezhető lett még e legridegebb
magaslatokon is. A havasok visszanyer-
ték csendes, komor némaságukat, s e vad
magányban a nyugalom verte föl ismét ta-
nyáját.

Jób egyikére a legmagasabb hegyesu-
csoknak menekülve, biztos helyen várta a
foehn kitombolását; de a hó, mely a csu-
csokról most folyton tört alá, kényszeríté
öt kristálytelepe kizsákmányolásának elna-
polására. A mint hajnalott, az öreg nyugod-
tan haladt az alantibb tájak felé, remélve
hogy a fagy engedvén, majd néhány növényre
fog találni. Azon jégtetőhöz ért már, mely
Ulrichkal megrázkódott. E jégtenger egyet-

len jelensége sem egyezvén meg régi tájékozá-
si emlékeivel. Jobban felébredt a kíváncsisága,
leszállt, hogy közelről lássa e sajátos forra-
dalmat. Úgyesen lebecsátokozván a gerinczen,
óvatossággal a sima jégre lépett, helyenkint
meg-megállva, hogy megtudja, vajjon nem
mozog, csuszlik-e alatta; és egy titkos erőtl
tán feltartóztatva, a jegesnek nem volt többé
érezhető mozgása, s tegnap megindulásának
nyomait leheté látni, a roppant jégtömeget
itt a szorosokba szorulva, ott irt és min-
denféle hódokat hagyva. E hódok egyiké-
hez érvén, melyből csak egy csudálatosan
megmaradt egyszerű iv állt még a mély föl-
lött, Jób, félig a hóba temetve egy tárgyat
vett észre, mely első pillanatra nem is lát-
szék őt érdekelni, de alig emelte ki, és egy
kiáltás hangzott el ajkairól: megismerté Ul-
rich fegyverét. Borzadás futott végig tag-
jain; visszafordult a tátongó mélység felé,
meredélyes hófalain még meglehete különböz-
tetni az ifju vadász nyomait és az irányt,
melyben eltűnt. Az öreg a mélység mélyébe
akart látni, de ez miután darabig két fal
között tartott, egyszerre egy hirtelen ka-
nyarula s többet nem tőn láthatóvá, mint egy
mély setétséget, vagy setét mélységet. Jób
mégis széléhez csuszott, fejét lehajta a sza-
kadás nyílásába s egy kiáltást tett. A hang
tompán morgott végig a titkos ürben. Figyelt;
semmi felelet. Még előbb hajolván egy má-
sodik, még nagyobb kiáltást tőn, — s aztán
egy harmadikat is. Most, mintha egy han-
got hallott volna, de oly bizonytalanul, hogy
kétségeskedett, vajjon nem a földalatti vizek
titkos moraja vagy saját visszhangja. De
megújított kiáltásaira a válasz tisztában
jött. Anélkül hogy a szavakat megérthette
volna, a kristálykereső csak azt ismerte föl,
hogy emberi hang. Hirtelen felugrott, leoldá
a kötelet, melyet mindig hátán hordott, s mi-

után egy a jégbe vert vasrudhoz megerősíté,
a szakadás mélyébe hagyta azt lecsuszni,
azon irányban, merről a hangot jöni hallotta.
A kötélet leesett s néhány percig szabadon
függött. Jób a nyílás felé hajolva, megújítá
figyelmeztető kiáltásait; végre ugy vette
észre, mintha a kötélet feszülne. Valóban fe-
szült lassan, de a jég, hova erősítve volt a
vasrudon, ropogni kezdett. Az agg egyik tér-
dével kétségbeesett erővel támaszkodva, hogy
jobb kezével a vasat visszatartsa, meredten
nézett a setét semmibe. Egyszerre a kötélet
feszültsége engedett, mintha az, ki mászni
kezdett, visszavonult volna. Bátorság! —
kiáltá Jób. Ne csüggedj! csak még egy kis
erő. A kötélet nem mozgott. Jób kétségbe-
esetten a mély felé hajlott. Jer! — kiáltá
erős hangon, — én vagyok Ulrich, én, Jób
bátyád. Isten vezetett segélyedre, ő meg
akar menteni. Segíts magadon, fiam, ha em-
ber vagy, ha viszontlátni akarod Trina né-
nedet, Frénit! Ez utolsó névre a kötélet
megrándult; darabig ismét nyugodt maradt;
aztán mozgásba jött: a főlmaszás ujjal meg-
kezdett. Az agg folytatta bátorításait, sze-
metét folyton a mélybe szegezve. Végül a se-
mlemben egy vad és bozontos fejű vett észre.
A hajfirtokról jégesapok függöttek alá, és
az arcz, melyet a törött sugarak megvilá-
gítottak, mintha megkövesült volna. Látva
e mozgások gépszerű lassúságát, az ember
azt mondta volna, hogy egy szörny, és az
hang nélkül, valami titkos buveritől előhi-
vatva, szállt föl az alvilágból. A perczben,
midőn e fel a mély felett látszott, Jób
kétségbeesett erővel magához rántotta a kö-
telet, s Ulrich a mély oldalán feküdt elte-
rülve.

Az agg havasi örömkialtást tőn, s elő-
keresvén kulacsát, mely nélkü sohasem járt,
nagy bajjal fölnyitá az ifju száját s néhány

korty szeszt öntött be: hóval aztán bedör-
gölte lábait, kezeit, arczát, míg sikerült őt
ismét mozgásra, öntudatra hoznia; végre va-
lahára Ulrich felnyithatta kék ajkait.

— Az ég fizesse meg, Jób bátyám, —
mormogá, segélye nélkül végezn van.

— Mondd inkább, az ég segélye nélkül,
— válaszolá az öreg, — ő egyedül a min-
denható, s mi mindnyájan csak akarata szol-
gái vagyunk.

— Köszönöm a jótéteményeket, az is-
tennek és önmek, — mormogá Ulrich, ki a
fáradtság és fagy következtében álmos lankadt-
ságba kezdett merülni.

— Jó, jó, — mondá hirtelen Ulrich, —
de térj magadhoz s kelj fel.

— Még nem, majd később, — nyögé az
ifju, kinek szemei becsukódtak.

— Később nem lesz reá idő, — mondá
a kristálykereső, rázván őt. Kelj fel, mon-
dom már. Élted függ attól.

És kényszeríté unokáját lábaira állni,
magával voná őt akarata ellenére a jegese-
ken, ki tántorgott, feje lecsüngött és pillá-
láz fellez csukva voltak. Iparkodott, hogy felé-
lesse bátorítás és kérdések által. Ulrich,
kiben a vér a mozgás által fokozkint ismét
feléledt, végre tört mondatokban elbeszél-
hette neki menekülését a foehn elől a hegy-
ről, beomlását a szakadásba a hidról a hó-
zúhammal, mely őt magával sodrá, végre
hosszu s halálfelelmét, küzdelmét a mély
mélyben; mitsem hallgata el, csak Hanssali
találkozását.

Jób meg volt lepve, hogy egyedül ily
messze merészelt mászni a havasokra.

(Vége köv.)

el, mint a nagyhatal-
al, melyek évek óta
a felett, hogy egy-
tükketelenséggel
rsény nagy áldozato-
kénytelenek a népek
marad, nem állhat meg
nemzetek előtt. —
z egymásközötti ver-

dom nagyon sajná-
nem a közgyűlésben
nyom alkalmunk nyit
oldalról megvitatá-
szükterén ez, — még
tt volna is, — kellő
hetik meg. Ugy hogy
nem, — miként ezt
a azért szólaltam fel,
éke, az agyon hall-
értésre szolgáltatson
vágákat és remé-
ely részvényesekben.

(A. b.)
asági tanintézet
alma és eredmé-
-ban

(A. b.)
ju után 54 kg., te-
olt összesen 1043 frt
si költségek 132 frt 45
6 kr.; esik egy juhra

a volt 129 frt 85 kr
ad netto 116 frt 21
frt 20 kr.

nyésztés.
olt az állomány 47
06 darab együtt 153
kr. át 16 darab, elar-
7 darab = 123 darab
darab.

tése volt ez évben:
40—50 frt, tenyész-
s 18 frt 50 kr. dara-
szítés.

ok ez évben léptetett
szempontból, részint
n át a tej ára a deb-
esen alászállt. Jöve-
öl azonban a sajtke-
nyiségre szorítottok,
ban nem értékesít

ttá dolgoztatott fel
j, ebből készítettett
t, 17-60 kg. túró és

néve a következő:
thali 53 kg. juhsajt
kg. limburgi 67-6 kg.
rzenbergi 9-75 kg. e-
g értékesítették és j

áni bevételek voltak:
353 frt 53 kr egész
1 kr együtt 5,728

k által lett felétetve
rutto és netto
elei.

vaton befolyt 13,873
énekek értékesítéséből
23,425 frt 77 kr. le-

hóval aztán bedör-
cztát, míg sikerült öt
tra hoznia; végre va-
ta két ajkát.

meg, Jób bátyám, —
il végem van.

az ég segélye nélkül,
— ö egyedül a min-
an csak akarata szol-

teteményeket, az is
normogá Ulrich, ki a
eztében álmos lankadt-

dá hirtelen Ulrich, —
lj fel.

l később, — nyögé az
akódtak.

sz reá idő, — mondá
án öt. Kelj fel, mon-
ttól.

nokáját lábaira állni,
ata ellenére a jegese-
lecsüngött és pillái
parkodott, hogy felé-
rdések által. Ulrich,
által fokokint ismét

mondatokban elbeszél-
a feohn elől a hegy-
adásba a hidról a hó-
magával sodrá, végre
t, küzdelmét a mely
tgata el, csak Hanssali

ve, hogy egyedül ily
ni a havasokra.

(A. b.)

(A. b.)

(A. b.)

(A. b.)

(A. b.)

(A. b.)

vonván ebből a póttakarmanly és póttárgyak
árát 5,020 frt 15 kr., a simenthali marhák
beszerzésére fordított számfelletti marhák má-
sodik csoportjának eladási árát 1,735 frt —
6,755 frt 15 kr. marad netto bevétel 16,670
frt 62 kr., a számvételezési költségvetés alap-
ján előirátott: netto bevétel 14,900 frt, ma-
tatkozik bevétel-többlet 1,770 frt 62 kr.

(Végo köv.)

Napi hírek.

— A debreczeni ref. egyház tanács-
termében 1884-ik évi április hó 2-dik napján
d. u. 3 órákor iskolaszéki ülést tartatik. Tárgy:
folyó ügyek.

— Simonffy Emil a zenede derék igaz-
gatóját, ki hosszú és veszélyes betegség-
ben szenvedett és a fővárosban gyógykezel-
tette magát, mint örömmel írhatjuk, teljesen
felgyógyulva, jó egészségben haza érkezett, s te-
vékeny működését a zenede körében már
megkezdette.

— Ujházi Ede a nemzeti színház ki-
tünő művésze, ha valami akadály közbe nem
jö, valószínűleg a mai kívül még három
este fog fellépni. Holnap bérletfolyamban a
„Kölcsönkért feleség” és a „Má-
soló” kerülnek színpadra. Mindkét darabban
nagy és hatásos szerepe van Ujházinak. Uj-
házi kedves nejevel időzik itthon családjá
körében, s Ferenczy Aladár urnál, sógorá-
nál van szállva.

— Országos kiállítás. Mennyiben az
1885. évi budapesti országos kiállításra vo-
natkozólag kitűzött bejelentési határidő a
mai nappal lejárt, s az alulirt kerületi bi-
zottságnál eddig begyűlt bejelentő ívek a
budapesti kiállítási országos bizottsághoz f.
év április hó 5-én muhatlanul felterjesztet-
nek, — annál fogva felhívtnak mindazon ipar-
osok és gazdák, kik tárgyaikat be nem je-
lentették, de a kiállításban részt venni óhaj-
tanak, hogy bejelentéseiket április 5-ig a
debr. keresk. és iparkamara helyiségében (pi-
acz Vecsey-ház, keresztpület 1. emeleten)
lévő kiállítási irodában annál is inkább meg-
tenni igyekezzenek, mivel e határon túl
bejelenteni akarók a térdij 10 százalékaival
már többet fognak fizetni; május 1-én túl
bejelentett tárgyak pedig csak azon esetben
lesznek kiállíthatók, ha azok előadására irán-
t a központi kiállítási országos bizottság haj-
landónak nyilatkozik, ez esetben azonban a
térdij 50 százalékaival több létszen fizetendő.
Debreczen 1884. márczius hó 31-én A deb-
reczen-kerületi kiállítási bizottság.

— Nöbel quardille szombaton estére
kitűzött tánc-lezke e héten — kivételesen —
péntek este 7¹/₂ órákor fog megtartatni.
Bleyer J.

— A színházról. Ujházy Ede vendég-
szereplésének befejezése után még két há-
rom igen érdekes előadás lesz színházunkban.
Igy szombaton Döczy Lajos: „Utolsó
szerelem” című nagykirü vigjátéka ádatik
elő K i s s u é asszony jutalomjátékául; v a s
á n a p pedig a „Vén kúpez” új népszimnű
első előadása lesz. Az utolsó szineloadás az
idényben a „Frou-frou” lesz, mely este egy-
üttal a közönség K r e c s á n y i n é asszonyt
mint jutalmazottat fogja kiűntetni.

— Az önkéntes tüzoltó-egylet f. év
ápril 6-án d. u. 3 órákor az örtanyán tar-
tandó VII-ik évi r e n d e s k ö z g y ü l é s
tárgyai következők lesznek: 1. A parancs-
nokság évi jelentése. 2. A költségvetés tá-
rgyalása. 3. Három számvizsgáló és 3 póttag
választása. 4. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottsá-
g választása. 5. Indítványok tárgyalása.
Ismételten felhívjuk az alapító-, pártoló-,
működő és rendfenntartó t. ez. tagokat, mi-
szerint a gyűlésen minél tömegesebben meg-
jelenni sziveskedjenek. A parancsnokság.

— A debr. kereskedelmi tanintézet
kirándulása. Emilitettük már, hogy a debr.
kereskedelmi tanintézet kirándulása indul.
A társaság a mely összesen 31 tanulóól
áll Dr. Propper igazgató és Fábán Mór,
Szojka, Dr. Vedródi és Dr. Szántó tanárok
vezetése alatt ma utazott el. Holnap reggel
érkeznek M i s k o l e z r a, hol megtekintik
a díogyóri vashámost, papírmalmot, üveggyá-
rat sat. — Miskolezről másténap ott tar-
tózkodás után a társaság harmadikán Rozs-
nyóú át Krasznahorkára, Betlérre megy.
Útba ejtik és megtekintik a dobsinai jégbar-
langot, a sztravezvai völgyet; Losonezot,
Salgó Tarjánt, és aztán Szolnok, Hatvanon
át Debreczenbe hazautaznak. Több helyen
felolvasást rendeznek. Igy Miskolezon Dr.
V e d r ó d i tanár fog előadást tartani a pa-
pirgyártásról, Rozsnyón F á b i á n M ó r a
vasgyártásról, Dobsinán S z o j k a a bányá-
mesékről és Losonezon Dr. S z á n t ó a mun-
kás mozgalmakról.

— Magyar csárda az orsz. kiállítás-
son. F e h é r H e r m a n n a „Bika” ven-
déglo bérleje számos pályázó között a kiál-
lítási országos bizottságtól elnyerte az ugy-
nevezett „m a g y a r c s á r d a” vendéglo
helyiséget, melynek tervezetét Gregersen fő-
építési vállalkozó már készíti is. Örvendünk,
hogy épen egy városunkbeli egyén fogja a
jó magyar ételeket és kiténő borokat nem-
csak az országból felránduló közönségnek,
hanem a külföldnek is bemutatni.

— Rabló-gyilkosság. Mult hó 18 és 19
közötti éjjel Szt. Jobbon Herperger József és
neje házába rablók törtek be. Midőn az első
szobában levő ingóságok pakolásával voltak
elfoglalva, Herperger és neje a betörést észre-
vették s kimentek, hogy a rablókat elriasz-

szak, hanem veszedelmükre, mert a rablók
Herpergerét és férjét megtámadva leverték;
a nő azonnal meghalt, a férj pedig maig is
élet-halál közt van. A gyamu a cigányokra
esett, s Rostás György és társai szt-jobi cig-
ányok elfogatván, a csendőrok előtt tényüket
bevallották, azonban a bíróság előtt mindent
álhatatosan tagadnak Hogy mily jól szer-
vezett rabló banda működik itten, mutatja
azon körülmény hogy még eddig semmi bü-
nel nem volt felfedezhető, dacára a legszor-
gosabb utánjárásnak.

Színház.

Több nagyhirű színművész vendégsze-
repelt a tél folyamán színpadunkon, a kik-
nek teljes előmeréssel adóztunk a nyújtott
élvezetekért, s bizonynyal nem kisébitjük az
ő érdemeiket, ha azt mondjuk, hogy a saison
egyik legelvezetesebb estélye a tegnapi volt,
a midőn U j h á z i E d e művészetének tap-
soltunk lelkesedéssel.

A színház minden zugában megtelt, sőt
még az orchester is nézőhelylyé lett átalá-
kítva. A vendégművész városunk szülötte s
igy többszörös érdek fűződött játékához. El-
ragadtatással néztük Ujházy természetes ala-
kítását, s hallgattuk szép csengő hangját,
mesterkéletlen igaz beszédmodorát. Az ő be-
szédében minden mondatnak, minden szónak,
minden mozdulatnak jelentősége van; s alak,
beszéd, mozdulat folytonosan öszhangban van
kezdettől végig.

A közönség, mely Knabe Farkas siral-
mas helyzete felett fájó könyeket hullatott,
örömben is könyezett, a mikor ez leánya
levelét olvassa sirva fakad. — Ez a le-
vél olvasás a hangszínezés művészetének meg-
érdemelte a frenetikus tapsvihart. Az „Ösz
napsugárban” a kedélyes öreg ur szívének
utolsó felvillanását láttuk megkapó igazsá-
gal kifejezve. — az „Ibolya faló” tót
káplárjába pedig szakadatlan és falrengető
hahota kísérte. — Ajánljuk a színtársulat
tagjainak, hogy nagy figyelemmel kísérik Uj-
házy vendégjátékait, s próbálkozzanak meg
néha az ő természetes modorában játszani.

A vendégművészt két gyönyörű virág-
bokrétával tisztelte meg a közönség. Ujházy
ur további fellépései elé nagy érdeklődéssel
tekintünk.

A közönség köréből.

5000 forint jutalom.

A „Függetlenség” s több szennylap,
még mai napig is azt merik állítani, hogy a
zsidóknak rituális szertartásukhoz vér,
még pedig keresztényen vér, kivántatik, dac-
czára, hogy több püspök, a pápa és Kossuth
Lajos undorral fordultak ellenük; naponként
hirdetik, hogy a husvét közeledtével a ke-
resztyén szülőknek vigyázni kell.

Ezennel felhívom őket, hogy mutassák
ki a kufortársat vagy csak az árnyékát an-
nak, hogy honnan ered ez, akár a „Bibliából”
akár a Talmudból vagy a Schulchan Aruch
ból, mert csak ez a három sz. könyv köte-
lezi a zsidókat a különböző szertartásokra,
és ebben az esetben kötelezem magamat
ötezer forint fizetésére készpénzben, ellen-
kező esetben kénytelen leszek őket aljas,
gaz rágalmozónak nevezni.

Nem tudják-e, hogy a zsidóknak alap-
lított a tizparancsolat, melyben az van, hogy
„n e ö l j,” nem tudják ok, hogy a vérvélve-
zet a zsidóknál a legnagyobb bűn és ennek
következtében még a kóser húst sem szabad
élvezni, míg azt vízbe egy félóráig be nem
áztatja ezután jól be nem sózza és egy óráig
egy oly kaskába be nem teszi, melyen által
a legutolsó csepp vér is kifoly abból; —
csak aztán élvezheti és ezt tíz és tizezer
keresztyén cseléd bizonyíthatja, kik most
vagy valamikor zsidóknál laknak vagy
laktak.

Mi bizunk a józan magyar nép gondol-
kodásában, s hisszük, hogy ezen hőbortos
és országháborító hírek terjesztőinek nem
hisznek és jól tudják, hogy ezek csak a za-
varosban akarnak halászni.

Egy izr. polgár.

CSARNOK.

Nők helyzete és nők joga.

III.

A kereszténység egy új korszak hatá-
rát tűzte ki a nők helyzete és a női jogok
tekintetében is. Ezen korra, a keleti népek
erőszkos s a férj hatalmán alapuló családi
élet koráról. a görög felfogás képezi az át-
menetet.

Hosszu idő folyt le, míg a családi élet
s a nők helyzete a kereszténység által átal-
lakítottat, megnevesítettet. A mily éles az
ellentét a kereszténység által alkotott, s azt
megelőzőtt családi élet között, oly éles az
ellentét, a két korbelt, illetve két fejlődési
fokbeli nők helyzete és joga között. Ezen
ellentét igen gyakran ugy áll egymáshoz,
mint a jog a jogtalansághoz.

Emilitettük már, hogy a nők helyzete
és a női jogok fejlődése a családi élet fejlő-

désével van összekötve. A kereszténység pe-
dig épen a családi élet nemesítésével hatott
a nők helyzetének javulására. A kereszténység
korában már, a családi életet a keresztényen
felfogás szabályozza.

A kereszténység mindenütt egyenlő el-
vekkel lépve fel, az emberi művelődésnek
bizonyos mérvben általános, egyenlő irányt
adott. Ezen befolyás következtében a nők
helyzete és joga is csaknem egyenlő irány-
ban fejlődött, mi okból e korszakot is álta-
lános szempontból jellemezzük.

A minden irányu átalakítás mellett, me-
lyet a kereszténység kifejtett, a családi élet
sem maradhatott ment, ennek jutott a fel-
adat a családi életet — boldogító nemes-
ségében — kifejtetni. A kereszténység általá-
ban, az erkölcsök nemesülésére többlet tett
a világtörténelem bármelyik intézményénél,
bármelyik vallási vagy politikai kijelen-
tésénél.

Elűzte a görög és római isteneket, kik
emberi jellemvonásokkal bírtak, s emberi bü-
nökkel voltak felruházva. A kereszténység
a családi életbe nemesebb fogalmakat hozott
be, mint volt a görög és római istenek éle-
tében. A kereszténység különben is az em-
beri egyenlőséget, az emberi szeretetet hir-
dette. Ezen elv nem alkalmazhatott első
sorban másutt, mint a családi életben. Fel-
költötte a családban az erkölcsi kötelezett-
ségek hosszú sorát. Kötelezésekét szabott a
férfi elé is, melyeket a nővel szemben meg-
tartani, teljesíteni tartozik. A férj hatalom
kényuraságát megszüntette. A házasság többé
nem nőrablás, nem vásárlás útján jön létre,
hanem a két fél kölcsönös meggyezésénalap-
szik. A házassági kötelék meg egy kényur-
nak, egy alárendelt s jogtalan nővel öszke-
kötő kapcsa, hanem két különönmű személy-
nek egymás kölcsönös boldogítására irány-
zott szív köteléke.

A nő joga a családban a férfival egyenlő
Sőt a nőnek, a családi élet szentélyében ked-
vezőbb helyzet adatott, mint amilyen a férfé.
A férfit a család fentartójává, a nőt ulti-
mazójává tette, a nőt a férfi védő karjaiba
helyezte, a nőt a családi boldogság megte-
rentőjévé, a család örangyalává tette.

Bár a kereszténység volt az első, mely
a tökély eszményképének keresését a jövőbe
helyezte, mely a földi boldogtalanságot a
kárpótlást a tulvilági életben tette le, s a
földi fájdalmak és nyomor gyógyszerét a si-
rontuli életben mutatta ki, mindemellett a
családi életben is mindkét félnek oly világot
adott, melyben az emberi boldogság neto-
vábbja elérhető.

A családi élet állandóságában elvette a
férjtől a jogot, melynél fogva nejt magától
egyszerűen eltaszíhatta. Addig csak a nő
ismerte a sorsával kibékülés kényszerü-
sét, a változhatlanban megnyugvást. — A
kereszténység megtanította a férfit is, hogy
azon kényszer, miszerint az ember alkalm-
mazza magát a fennállóhoz, bizonyos fokig
nem hogy ártalmára lenne az emberi boldo-
gságnak, sőt annak egyik feltétele.

Nem adott a kereszténység a nőknek
politikai jogokat, nem szabadította fel őket
még társadalmi téren sem, sőt ellenkezőleg
bizonyos korlátokat igyekezett megszabni,
midőn a trónra léphetési jogot — a hol le-
hetett — tőlük megtagadta, s a papi hiva-
talt előlük elzárta.

Az azonban megadta nekik azon jogokat,
az egyéni jogok terén, melyek rendeltetésük
betöltéséhez szükségesek, kimutatta, hogy a nő
erkölcsi személyiségének elismerése az, mely
mellett az emberi boldogság felvirulhat, —
vagyonbírhatsz, s az a tekintetbeni rendel-
kezési jog szintén a nőké lett.

Az azonban nem az kereszténység ez,
mely a mellett, hogy a házasságot szent-
séggé emelte, ezen szentség élvezésétől bizo-
nyos tagjait eltiltotta, mely a papi nőtlen-
séget behozta. — A keresztényi tiszta és
magasztos felfogáshoz — csaknem két év-
ezreden keresztül — sokféle ferde fogalom
hozzá ragadt.

A keresztényi felfogás a családi életet
tette az emberi boldogság központjává. —
A megnevesített családi életben adta meg a
kereszténység a nőnek hivatás körét, itt mu-
tatta ki tevékenységének, önfelelődozásának
színhelyét. — A női erények, a női jellem-
vonások is itt fejlődhetek ki olyanokká, —
melyek — mint sok tekintetben ellentétei a
férfi jellemvonásnak — oly nagy vonzerőt
gyakorolnak. A természet törvényei szerint
is az ellentétok vonzák egymást. Ebben fek-
szik indoka a férfi és nő közötti vonzalom
bensőségének is. Azon korban midőn a férfi
és nő együtt indult el a vadállatot leolni,
hogy természeti szükségüket kiegészíthessék,
midőn a férfi oldala mellett ott állott a nő
is az ellenséges törzsekeli viaskodásban, —
a férfi és között nem sok jellemeltérés volt,
s a két nem egymás iránt nemesebb vonzal-
mat nem érezett.

Dr. Nagy Lajos.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenör” eredeti táviratai.)

Budapest április 1. A képviselőház
mai ülésén a napirend előtt az elnök je-
lenté, hogy Széll György az elnök-
séghez egy levelet intézett, melyben tu-
datta, hogy tegnap a házban és a ház-
on kívül több képviselő szidalmazta. Vé-
delmet kér. Az elnök az ügy tárgyalá-

sára zárt ülést indítványoz, a mely dél-
után egy órára kitűzetett.

(A fenti távirathoz szükségesnek tart-
juk megjegyezni, hogy ez ügy összefüggés-
ben áll és folytatása a czeplédi botrányos ese-
ményeknek. Széll György orsz. képviselő, ugyanis
a czeplédi dolgok miatt megtagadta az elégté-
teladást Ugron Gábor orsz. képviselőnek,
ki őt provokálta. Ugron Gábor ennek foly-
tán tegnap tettelegesen elégtételt vett Széll
Györgyön.

Budapest április 1. A képviselő-
házban az ipartörvényjavaslat általános
tárgyalása befejezetett; és a részletes
tárgyalás alapjául elfogadtatott.

Budapest ápr. 1. A kuria meg-
kezdte a tiszacszlári pör tárgyalását.

Budapest ápr. 1. A királyi tábla
a Rosenber-Batthyanyi párbajügyet tár-
gyalván, Rosenberg büntetését hat havi
államfogházra leszállította.

Bécs ápr. 1. A trónörökös és Ottó
főherceg este Sopronba utaztak vadá-
szatra.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

VIII. Bérlet 18 szám.

Szerdán április 2.

Ujházy Ede ur harmadik fellépte.

KÖLCSÖNKÉRT FELESÉG.

Vigjáték 3 felv.

A M Á S O L Ó.

vigi. 1 felv.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vertesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

A hit jutalma.

Budapest. Tekintetes ur! körülbelül egy
hónapja, hogy megkezdtem a Brandt-féle sváj-
czi labdacok használatát, azon hitben, hogy
végre föltaláltam az engemet gyöttrő szék-
rekedések arcanumát. E hitemet a legénye-
sebb eredmény igazolta is, mert azok hasz-
nálata egészségemet teljesen helyreállította.
Nem mellőzhetem, hogy önnek e szeréért leg-
mélyebb hálmat ki ne fejezzem. Tisztelője:
Potteri J. nyugalmazott honvédezedes, Nem-
zeti szálloda. (Brandt Richard gyógyszerész
urnak Zürichben. Svájcz.)

A Brandt R-féle svájci labdacok, mi-
vel a vért tisztítják, a legtöbb krónikus beteg-
ségben, legjobb sikerrel használhatók.

E mindnyájunk által nagyrabecsült szert
illetőleg szükséges arra ügyelnünk hogy hasz-
nálatra a valódi labdacokat szerezzük meg.
Minden doboz címlapján kell, hogy Brandt
Richard névalírása, s a svájci fehér kereszt
vörös mezében meglegyen.

Egy doboz ára a gyógyszerárakban 70 kr.

MATTONI-FÉLE
GLESSHÜBLER
legfinizált gyönyörű
SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,

kitünő hatásnak bizonyult köhögésmél,

gégéhajkónál, gyomor- és hólyaghu-

rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Debreczenben valódiak egyedül

Neidlinger G-nél piacz-utca 2145. sz.

Eladás 1 frt heti részlet, alapos oktatás

ingyen, 5 évi jótállás mellett.

Mindenemü régi varrógép fizetés gya-

nánt elvállaltatik.

Minden más varrógép, mely itt mások

által Singer név alatt árusittatik el az eredeti

Singer gépek utánozmánya.

Arverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tvnyszék, mint te-
lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy
a kir. kincstár végrehajthatónak Kiss D.
Ferencz és társa végrehajtást szenvedő el-
leni 178 frt. 34 kr. tőke követelés s já-
rulékai iránti végrehajtási ügyében a
debreczeni kir. tvszk területén lévő II.
V. Pécs községben fekvő az 549 sz.
tjében foglalt ingatlanokra az árverést
892 frt 50 krban ezennel megállapított kiki-
áltási árban elrendelie, és hogy a fen-
nebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi
május hó 22-ik napján délelőtt 9 órakor
H. V. Pécs község házánál megtartandó

nyilvános árverésen a megállapított ki-
kiáltási árban alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az
ingatlanok becsárának 10°-át vagy is
készpénzben vagy az 1881. LX. t.
cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881 évi nov. hó 1-én
3333. sz. a. kelt igazságügy miniszteri
rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes
értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni
avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a ér-
telmében a bánatpénzének a bíróságnál
előleges elhelyezéséről kiállított szabály-
szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben a kir. törzsék
mint tkönyvi hatóságnak 1884. évi mart.
hó 10-én tartott üléséből.

Szógyényi Szabó
elnök. aljegyző.

Légzőhurut, teljes étvágytalanság, légzési szükség, mellfájás, heves és kínos köhögés meggyógyított.

Bátorítás a vigasztalanoknak és nehéz betegeknek!

Ezeren, kiket már mindenki csaknem elveszítettnek hitt, e gyógyhatású italnak köszönik életüket s élvezik most annak örömeit.
(A meggyógyultak saját szavai.)

Hoff János es. kir. udvari szállító urnak

Bécsben, gyár: Grabenhof, Bräunerstrasse 2. gyári raktár és iroda I. Graben, Bräunerstrasse 8. Rozsnyó, 1883. szeptember 21.

Első sorban fogadja legbensőbb forró köszönetemet jó kimondhatatlan gyógyhatású Hoff János-féle malatagyártmányaiért, melyekkel — ezer háta istennek — sok és súlyos bajomat esz-apította. 64 éves nő vagyok, férjem timár, a leghidegebb, legzordabb téiben is kénytelen vagyok vásárookra járni, sokat szenvedtem nehéz lélekzében, mellfájásban, heves köhögésben, mégpedig súlyosan, 3—4 héten át fektetőm kellett és gyakran 9—10 napon át, éjjel—nappal kénytelen valék úlni, mert a füladástól képtelen voltam fektüdni, a gyógyszerek pedig nádalyokkal és vesicetorral együtt sem sokat használtak. Ekkor olvasott férjem az ön gyógyhatású szereit felől s 1879 óta használok az ön kifejezhetetlen jótékony Hoff János-féle malata-gyógy-apgyártmányait, istennek hála, a legjobb eredménnyel. Méggye-szer: legmelegebb köszönetemet! Bátorodom 30 palacska Hoff János féle friss malatákivonati egészségi sörre gyor-szállítványként, utánvét mellett kérni.
Rozsnyó, Felső-Magyarország.

Kirner Jozefina.
Baja 1881. november 27.

Tudatom önnel, hogy az ön Hoff János-féle malata-kivonatanak használata, 73 éves atyámnál, ki makacs légzőhurutban és teljes étvágytalanságban szenvedett, mely betegségek minden gyógyszerrel daczoltak, a burtot elmulasztotta s étvágyát sem helyreállította. Következik a megrendelés 50 palacska malatákivonati egészségi sörre, 2 kilo malata-csokoládéra és 5 zacskó malata-cukorkára. Tisztelettel D. Löwy.
Cím: Deutsch Simon Tokajban, Magyarországnban.

Statisztika és elismerés.

Alapítási év: 1847. — 59. kitüntetés. — Több mint 1 millió köszönő-irat. — A Hoff János-féle malata-gyógytápszernek eladása minden művelt államban, 27,000 elárusító-helyen eszközöltetik, ebből esik Nyugat-Európára 12,800, Kelet Európra 9000, Amerikára 4300; ezekhez igénybe vétetik Európában 1600, Amerikában 400 ujság. — Az 1876. és 1877. évben 9 udvari szállítói patenssel kitüntetve. (Ezek között az osztrák császár, a német császár és a szász király 6 felségeik újabb kitüntetései) minden ország orvosai rendelik, a beteg előszeretettel használja s bennök üdülést, erősödést talál. A nem valódi malata-gyártmányok nélkülözök a Hoff János-féle malata-gyártmányok győfti-pótlékát s azoknak eddig még el nem lesett készítési mód, ját. Vételnél szigoruan tessék megfigyelni a védjegyet (Hoff János féltaláló arcképe-álló ovalban) E védjegy nélküli hamisítványok nem bírnak gyógyhatással.

Árak: Malatákivonat, egészségi sör 1 palacska 60 kr. 13 pal. 7,26 frt. 28 pal. 14,60 frt. 58 pal. 30 frt. 1/2 kilo malata csokoláde I. 2 frt 40 kr. 1/4 kilo 1 frt 30 kr. II. 1/2 kilo 1 frt 60 kr. 1/4 kilo 90 kr. III. 1/2 kilo 1 frt. 1/4 kilo 60 kr. Malata-cukorkák 1 zacskó 60 kr., 30 és 15 kr. Malatákivonat 1 üveg 1 frt 12, kisebb 70 kr. — Gyermek tápmalata liszt 1 frt. Egy malata fűrdő 90 és 50 kr. 2 frton aól semmisen szállítatik. Az első valódi Hoff János-féle nyakoldó malata meliczkorkák két papírban vannak. Vevésnél eskels ilyenek kérendők.

Főraktár Debreczen: Csanak József fűszerk., továbbá Rickl József Zelmos Geréby Fülöp és Varga Lajos uraknál. Nyiregyháza: Korányi Imre gyógy. Nagyvárad: Jasky Antal. Nagy-Károly: Ujházy István, Kaufmann Jakab, N-Bánya: Ifj. Orosz István. Szatmár: Jakó Mihály. Zilah: özv. Weisz Samuelné. H-Büszörmény: Dengyel László továbbá az ország minden nevezetesebb gyógyszerházában.

SZABÓ LAJOS

DEBRECZENEN, rózsatér.

ajánlja a nagyérdemű közönségnek tavaszi és nyári czikkeben nagy választású raktárát:

DIVATOS RUHAKELMÉK.

Fekete és színes ternók, kasmirok, kendők.

GYÁSZ CZIKKEK.

Színes perkál, kreton és szatinok.

KITÜNŐ SZABÁSÚ FÉRFI INGEK.

Vászonneműek, ágysterítők. Fekete selyem kelmek és kendők. Jó minőségű kötő pamutok. Ruhadiszek, gombok, csipkék, szalagok.

NAPERNYÖK és ESERNYÖK.

== **Utányos szabott áruk.** ==

GOLDENSTEIN

legújabb szabadalmazott mosószer

megtakarít fát, gyertyát, szentet és megkímél minden fadaratságot, nélkülöz mindenféle mosóeszközöket és tiszta az ártalmas és ruhát rontó essentiától

Főraktár Bécs, I. Fleischmarkt 15.

Kapható minden fűszer- és gyarmatár kereskedésben. Ismétélárusítóknak árkedvezmény.

A kegyeletes érzülethez!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a kegyeletes gyászoló felek minden lehető kivánalmának pontos és gyors kielégítése czéljából

SIREMLÉKKŐ-RAKTÁRAMAT

(piaczuteza Vecsey-ház)

a mely sok év óta a t. megrendelők óhajait teljesen kielégítette

ujjonnan a legválogatottabb SIREMLÉKEKKEL

szereztem föl s üzleti előnyös összeköttetésimmél fogva abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy raktáramból minden darabot gyári áron szolgálhatok ki. Együttal tudatom, hogy mind a helybeli, mind a vidéki nagyérdemű közönség kényelme tekintetéből

egy másik raktárt is nyitottam

helyben, kis-várad-utczai 2102. szám alatti saját házámmal, a vasúti indóház közelében.

Mindkét raktáramban gyári áron kaphatók s megrendelhetők: vörös és szürke granit, apró szemcséjű fekete s zenyenith világos és szürke, ugyszintén fekete és vörös márvány

SIREMLÉKEK és SIRKERESZTEK

mindenféle alakban, 15 frttől fölfelé, bármily nagyságban.

A siremlékek felállítását, ugy helyben, mint a vidéken, jutányos árral eljesitem, valamint a síriratok metszését bármely európai nyelven finom aranyozással vagy különböző színekkel eszközölöm.

Régi sírkövek ujítását, uj betűk vésését s aranyozását óváltalom. Sírköze-gélyek és vasrácsok.

családi, nemesi czimerek és sírdiszítések

vésése és aranyozása nálam olcsó árral megrendelhetők.

Gyors és pontos kiszolgálataésért, ugy a vidékre való szállításért a felelősséget magamra vállalom.

A t. közönségnek huztem iránti elismerésért s eddigi bizalmáért legmélyebb köszönetemet nyilvánitom s továbbra is kérem nagybecsű bizalmát.
Teljes tisztelettel, Debreczenben, 1884.

BOROSSÁNDOR,

siremlékkő-raktár tulajdonos.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószeresek gyára, harang és ércöntődeje.

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet,

kutakban és mindennemű szivattyukban.

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részéről, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN-FÜRDŐK felszerelésére

szegmentes ürszékek

felállítására és minden vízművi munkálat gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

